

Інколи трапляється так, що все, з чим стикався не раз, раптом постає перед тобою в зовсім іншому світлі. І звідки це? Причому відчуття освіжаючої новизни значно посилюється, коли довірливо вживаєшся у твір мистецтва, простуючи поволі, ніби через посередника-мученика (творця) до всього світу загалом, а звідти,

му, він з неабияким смаком декорує річ, дбайливо відчужаючи матеріал, з яким працює. Чи то глина, чи корінь, чи кора, — він ставиться до них як живого, істотного, одним штрихом так видозмінюючи. Їхню форму, що цей, скажімо, корінь раптом стає, окрім витвору природи, ще й витвором мистецтва. А от що стосується лози, то майстер ніби «витає» з неї природні

23 травня 1992р

Буковинське ВІСН

КОЛИ ЗАСПІВУЄ ЛОЗА

замикаючи коло свого психічного сприйняття, — до його квінтесенції, надії. Це часто служить найвірнішим напрямком активного самотпоглядання, самоцінки і допомагає певним чином скидати чи бодай послаблювати тягар недосконалості, що так зловіщо падає на нас. Хіба ні? Твердості, монолітності позичаємо в каменя, живої, пористої піддатливості — в глини, а співучої текстури — в дерева.

Іван Назарович Снігур вибрав саме лозу, гнучкість та двоазимні декоративні якості якої ще за сивої давнини завважено і задля практичної користі зведено в окремий вид народного ремесла — лозоплетіння.

— В лозі є щось неповторне, навіть цілітельне, — запевняє майстер, — коли береш її в руки, натикаючись пальцями на легідні шершавинки її стебла, в твої пальці проникає якийсь заряд. Я вам кажу...

Та сама за себе говорить виставка знаного майстра лозоплетіння, нещодавно відкрита у виставочному залі Чернівецької обласної Спілки художників України. Перше персональне виставка Івана Снігура. Плетені кошики, тарелі, сувеніри, меблі — несподівані форми й види деревного ремесла, яке чутлива рука майстра зміло поєднує з інкрустацією, чорнолощеною, задимленою буковинською керамікою, а інколи одним штрихом перетворює природний матеріал (галузку, корінь) в невимушений цільний образ (ящірку, змію, оленя, птаха).

— Є така річ, — каже Іван Назарович, — що по півроку стоїть. Кожен день підходиш до неї. Ану, що з цього може вийти? Поставиш так і так. Поки воно не заговорить до тебе, не заспіває...

— Він створює нові форми, об'єми, просторові композиції, — додає заступник директора по науковій роботі Чернівецького художнього музею Т. І. Дугаєва, — і що найголовніше є його творчості, — вміння мислити художньо. Це обумовлює не лише технічну довершеність його виробів, а й їхнє образне вирішення в гармонійних формах. Окрім створення об'є-

ментами — гнучкість, блиск, колір: його лоза справді звучить, співає на повен голос... Іван Назарович не раз каже: «Лоза мене любить». І дійсно. Він чи не єдиний майстер, який настільки її знає, що вона не може його не полюбити...

— На виставці відразу впадає в очі вплетене за одну ніч... сонце, що символічно підноситься над усією експозицією. Розкажіть, будь ласка, про особливості цього твору.

— Це одна з найкращих його робіт, — каже Т. І. Дугаєва, — вона характерна свіжим, я б сказала, новаторським поглядом на мистецьку вартість виробу. Що цікаво, виникнення такої ідеї певною мірою випадкове. Майстер, можливо, мав зовсім інший задум, але зумів вчасно зупинитися, прислухатися і почути голос матеріалу, зрозуміти, чого він потребує як жива часточка природи. Тому витвори Івана Снігура дуже органічно живуть у просторі. Скажімо, його писанка. В ній сконцентровано все вміння майстра і творця. При складному формоутворенні не порушено саме логіка лозоплетіння, а використані різні види технік — проста, ажурна, орнаментальна, об'ємна. І лоза, таким чином, випромінює світло, тепло, ніби справжнє сонце. Вона утворює світлотіньові ефекти і живе, дихає, як зразок життя.

Виставка виявила ще одну творчу особливість майстра — хист орнаменталіста, який може із звичайнісінького прутика творити нову фактуру.

— Так, продовжує Тетяна Ігорівна, — він зміло сполучає гладке плетіння з ажурним, поєднує «плетінку» з «косичкою», але робить це творчо, вплітаючи в неї соломку або піднімаючи один з прутиків «кисочки». Тобто, невеликим штрихом один вид плетива змінювати іншим, витаючи саме ті форми, об'єми, які найбільш прийнятні й гармонійні. Поже тим усім він ще й конструктор. Творець форми. Про це свідчать його різнооб'ємні абстрактні композиції, де «працює» контур, ритм і просто

гра світлотіні. Як бачите, древній вид ужиткового мистецтва набуває в цих творах авангардного звучання. А цього могла досягти людина з надзвичайною творчою інтуїцією, людина, яка невтомно дошукується, ґрунтовно знає засади лозоплетіння, любить її й розуміє природну, естетичну сутність речей.

Гадаю, після почутого і побаченого є смисл обмовитися про необхідність створення в нашому місті постійно діючого музею лози. Це безумовно додавало б йому мистецької вартості, авторитету та, зрештою, й так потрібних тепер коштів.

Ярослав ГЛІБЩУК.

